

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 169. Tametsi contritio perfecta cum Sacramento requireretur (quod non concedimus) non ideò frustraneum esset Pœnitentiæ Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

ho & Augustino tradit, quod utique peccator, absque baptismo actu suscepto, remissionem peccatorum accipiet, salvabiturque, si ante exitum resipuerit, & voluerit, & poterit baptizari, sed moris preoccupati articulo, forte obstare nequeat, dum non desit fides recta, spes pia, charitas sincera... tantum si aquam non contempserit, sed sola, ut dixi, prohibeat necessitas. Quod & cenet de relapso post baptismum, cui mors subitanea non permiserit suscipere Pœnitentiæ Sacramentum. Credo (inquit) & ipsum solâ fide (cum spe & charitate, ut antè) posse salvari cum desiderio percipiendi Sacramentum, si tamen pro adimplendo desiderio mors anticipans, seu alia quæcumque vis invincibilis obviat... Si forte peccator corde poeniteat, sed intercurrente articulo necessitatis, ad confessionem pervenire non possit, confidenter credere debemus, quod summus Sacerdos complet in eo, quod mortalis non potuit, & jam apud Deum factum constat, quod homo quidem verè voluit, sed non potuit adimplere. Quia confessionem non contempserit exclusit, sed impediit necessitas. Hanc sententiam Innocentius III. canonizavit cap. Apostolicam de Presb. non baptizato. Etque hodie ad eam communis Ecclesiæ sensus, ut jam dubitandum non sit, quod vera conversio peccatoris, cui non desit fides recta, spes pia, charitas sincera, absque actuali susceptione Sacramenti, iustificet & salvet in dicto casu necessitatis. Non extra illam (regulariter loquendo) cum ad eum se restringant tam Ambrosius & Augustinus, quam Bernardus, Innocentius III. & alii infra referendi. Nec profectò extra istius necessitatis articulum procedit ratio ab ipsis allegata: quod utique defectum Sacramenti Deus invisibiliter suppleat, dum Sacramentum homo visibiliter percipere non potuit. Igitur vera conversio, cum fide recta, spe pia, charitateque sincera, extra dictæ necessitatis articulum, esse potest sine peccatorum remissione, nec ad eam ordinariè perducit, nisi dum actu percipitur Pœnitentiæ Sacramentum. Necessitas ergo talis conversionis inutilis non reddit istud Sacramentum.

2094 Nec videtur satis tutum asserere contrarium, non solum quia est contra constantem Sanctorum doctrinam; sed & quia in Wicleffo damnatum videtur à Concilio Constantiensi, & à Martino V. à quibus iste Wicleffi articulus damnatus fuit; si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est ipsi superflua, & inutilis. Neque enim Wicleffus id dixit, nisi de contritione dilectrice, de eaque ipsum Waldensis noliter intellexit loco supra relato.

2095 Hoc denique asserere, est contra Tridentinum sess. 13. cap. 7., & can. 11.: siquidem ibi sic habet: Ne tantum (Eucharistiæ) Sacramentum indignè... sumatur statuit, atque declarat hæc S. Synodus illi, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque se contritos existiment, habita copâ Confessoris, necessariò pramittendam esse confessionem sacramentalem. Eam igitur Tridentinum non credit frustraneam homini, quantumcumque se contritum existimanti, etiam contritione dilectrice. Neque enim dubium esse potest, contritos contritione dilectrice, istâ Tridentini declaratione comprehendi. Peccareque contra eam, qui contrarium auderet docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu publicè disputando defendere. Hoc enim sub poena excommunicationis Tridentinum prohibet ibidem.

2096 Quid plura? necessitas divina dilectionis in pœnitentiâ, quam ante baptismum agi oportet; frustraneum non reddit Baptismi Sacramentum, prout idem Concilium declarat sess. 6. c. 6. Neque ergo necessitas ejusdem dilectionis in contritione necessaria ad Sacramentum Pœnitentiæ, frustra.

Tom. III.

straneum reddit istud Sacramentum.

CAPUT CLXIX.

Tametsi contritio perfecta cum Sacramento requireretur (quod non concedimus) non ideo frustraneum esset Pœnitentiæ Sacramentum.

2097 **P**Robatur, quia neque Tudetanus Antistes, qui in Concilio Tridentino contritionem perfectam requisivit, frustraneum Pœnitentiæ Sacramentum credit, nec tot antiqui Theologi, in superioribus commemorati, nec plures illi magnique Theologi, qui post Tridentinum in pœnitentiâ, antequam absolvatur, contritionem veram, charitate formatam (apud Comitolum in resp. moral.) requisierunt. Neque sententiam ipsorum per Tridentinum damnatam censemus, tametsi eam minimè sequamur. Ut enim supra vidimus, propositum fuit Patribus Tridentinis; celebres Scholasticorum sententias non damnare. Usque ad Tridentinum verò, ad eam celebris fuit antiqua illa Scholasticorum sententia, ut de ea Morinus teltetur, aliis omnibus sigillatim sumptis prævaluisse, maximosque viros, & magno numero, paulo ante Tridentinum, hanc sententiam defendisse.

Et confirmatur primò, quia, teste Pallavicino, l. 12. c. 10. vel sola Cajetani & Adriani sententia expungi fecit canonem, alioqui paratum, quo damnabatur, quisquis negaret, contritione, quâ penitens, divinâ gratiâ per Christum cooperante, dolet de peccatis propter Deum, cum proposito confitendi, & satisfaciendi, remitti peccata. Cum enim Balthasar Eredia, Calaritanus Archiepiscopus, admonisset, eam esse Cajetani & Adriani sententiam, & ideo damnandam non esse: Canon iste omisus fuit. Si sola duorum istorum autoritas damnationem istam impedivit; quantum magis sententia tot & tantorum Doctorum proximè laudatorum, &c.?

2098 Confirmatur secundo, quia saltem sententiam celeberrimam damnatam non fuisset absque contradictione. Neque enim Tudetanus, alique Tridentini Patres, absque contradictione damnari permiserunt sententiam suam, si Calaritanus absque ea damnari non permisit alienam. At contradictionis mentio nulla legitur Tridentina in Historia, magis quam damnationis.

2100 Si dicas, Tudetani sententiam implicite damnatam fuisse, per definitionem, quâ definitum est, quod res & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim pertinet, reconciliatio est cum Deo, quodque absolutio actus sit judicialis.

2101 Contra: Tudetanus non ideo negavit, absolutionem esse actum judicialem, quia perfectam requisivit contritionem. Neque enim absolutio esse definit actus judicialis, dum impenditur peccatori, cujus peccata per contritionem vel confessionem præcedentem remissa sunt. Adhuc enim tunc Sacerdos verè absolvit, verè Deo reconciliat, & adhuc sententia absolutionis ipsius actus est judicialis, ut Doctores communiter tacentur. Sicque Tudetanus in Tridentino sustinuit, ad peccatorum remissionem necessariam esse perfectam contritionem, ut tamen negaverit, hinc argui, per Sacramentum peccata non remitti. Tametsi enim Sacramentum ea jam inventa remissa, præcursis contritionis efficacitate, ipsa contritio id præstat virtute Sacramenti, cujus votum in ea continetur. Sic refert Pallavicinus loco relato.

2102 Et potest non uno sensu id explicari. Primò, quia ut S. Thomas ait in 4. dist. 18. virtus clavium potest operari ad culpæ remissionem, prout in voto existens. Pœnitentiæ proinde Sacramentum (& idem est de Baptismo) nondum existens physice.

Xxx x

ce, sed moraliter duntaxat (in voto suscipientis) moraliter causare potest gratiam, in virtute Passionis Christi, ad eam ferè modam, quo ipsa Christi Passio, nondum existens actu, sed moraliter in scientia & intentione Dei, verè moraliter causavit gratiam in Patribus veteris Testamenti. Videri potest noster Joannes Maria Verraus, doctissimus Theologus, in disputationibus, quas adversus Lutheranos anno 1547. ad Paulum III. edidit, disp. 7. de poenitentia interiori, ubi loquens de contritione, in qua includitur votum confitendi, dicit, quòd Poenitentia Sacramentum operatur in hujusmodi vera & sufficienti contritione, antequam exhibeatur in opere, eo modo quo Sacramenta habent causalitatem respectu sui effectus. Nam sicut Deus, quod cum quis contritus habet votum, seu propositum confitendi, ac suscipiendi Poenitentia Sacramentum, assistere vult huic sic contrito ad delendum peccatum. Quod non faceret, si votum suscipiendi Poenitentia Sacramentum non haberet... hic hoc quidem signum est magne efficacie illius nobilissimi Sacramenti: quemadmodum & Christi Passio in hoc efficax mirabiliter fuit, quoniam operata est salutem Patribus veteris Testamenti, proutquam exhiberetur in effectu... Quapropter Sacramentum Poenitentia delet actu peccatum, prout comprehendit contritionem internam, & externam confessionem & satisfactionem. Hæ namque partes sunt integrali Sacramenti Poenitentia, sine quibus hujusmodi Confessionis Sacramentum esse non potest. Licet igitur Sacerdotem Evangelicam, in ponendo manus super peccatorem sufficienter contritum, absolvere ipsum, tamquam Christi Ministrum, ab omnibus peccatis suis, dicendo, ego te absolvo.

Secundo, Poenitentia Sacramentum, in sententia illa, subinde etiam primam gratiam operatur, dum actu existit: exempli causâ (prosequatur Verraus noster) si quis sufficienter non contritus, ad Confessionis Sacramentum accederet, in primo autem instanti verborum absolutionis, seu in illo momento, in quo Sacerdos incipit illum (post feriam exhortationem deprecationemque) absolvere, Dominus exhortationem, partemque absolutionis deprecativam, atque confessionis humilitatem benedicente, eliceret plenum ac perfectum actum contritionis: tum in illo instanti infunderetur prima gratia, qua corresponderet actui contritionis, cum gradu præcisè correspondente operationi sacramentali, & totum esse una prima gratia, cujus efficax signum esset Poenitentia Sacramentum, ut involvit contritionem in actu, ac satisfactionem in voto.

Tertio, omne Sacramentum (ut S. Thomas ait 3. p. q. 86. a. 6. in corp.) producit effectum suum, non solum virtute forme, sed etiam virtute materie. Unde sicut remissio culpa fit in Baptismo, non solum ratione forme, sed etiam virtute materie, scilicet aquæ, principaliter tamen virtute forme, ex qua, & ipsa aqua virtutem recipit. Ita etiam & remissio culpa est effectus poenitentia, principaliter quidem ex virtute clavium, quas habent Ministri (ex quarum parte accipitur id quod est formale in hoc Sacramento) secundario autem ex virtute actuum poenitentis pertinentium ad virtutem poenitentia, tamen prout hi actus aliquantulum ordinantur ad clavem Ecclesie, & prout per fidem ordinantur etiam ad Passionem Christi. Quia sicut ad 3. ait, ad Passionem Christi ordinantur actus poenitentia virtutis, & per fidem, & per ordinem ad clavem Ecclesie. Et ideo utroque modo causat remissionem culpa virtute Passionis Christi.

Itaque Sacramentum Poenitentia, juxta S. Doctorem, considerari debet ut totum quoddam morale, cujus partes materiales simul tempore indivisibiliter non sunt; imò nec forma ipsa, ut pote constans verbis, quorum priora transcunt,

dum posteriora profertur. Quo tamen non obstante, omnia hæc virtutem suam simul & conjunctim moraliter exerunt. Quia licet tempore separata, ex intentione Christi conjunguntur, per virtutemque Passionis ipsius simul concurrunt ad applicandum poenitentia meritum ipsius Passionis, per quod peccatorum fit remissio. Quæ dum fit tempore contritionis, vel confessionis, moraliter non censetur fieri extra Sacramentum, sed in ipsa actuali susceptione Sacramenti, & principaliter per absolutionem (in voto existentem) quam per contritionem, vel confessionem. Censetur namque fieri in Sacramenti susceptione, quod fit in aliqua parte ipsius, cum ordine ad ipsum totum morale, quo hæc omnia continentur. Et dum remissio fit in contritione v. g. non fit nisi virtute Passionis Christi, qui dum clavium ministerium instituit, voluit ut Sacramenti Poenitentia partibus assisteret virtus Passionis suæ, & ut ob clavium virtutem fieri censeretur, quod fieret in aliqua parte Sacramenti Poenitentia, ad claves ordinata.

Et ideo assertionem nostram Catechismus Romanus p. 2. cap. 5. q. 13. confirmat dicens, Sacerdotem verba ista, ego te absolvo, non minus verè de illo etiam homine pronuntiare, qui prius credentissima contritionis vi, accedente tamen confessionis voto, peccatorum veniam à Deo consecutus est.

Plura hæc de re, & præclara videri possunt apud Illustriss. Porphyriensem in eruditissimo libro suo de contrit. & attrit. dissert. 4. per totam, ubi gravissimam hæc questionem plurimum illustrat, sententiamque nostram invicè probat, & ab objectis argumentis nervosè defendit.

CAPUT CLXX.

Non omnis contritio ex Dei propter se amore, etiam super omnia, est contritio perfecta. Nec omnis dilectio Dei propter se super omnia, est dilectio perfecta.

Pluribus argumentis supra ostendimus, veram poenitentiam, contritionemque ex vera Dei charitate procedere, & quidem ex charitate super omnia. Cum poenitentia & contritio esse debeat de peccato in quantum peccatum est, & peccatum mortale (de quo principaliter agitur) ideo tale peccatum sit, quia contrarium charitati, seu dilectioni Dei super omnia: ad cujus proinde remissionem necesse est adversus peccatum moveri motu contrario, per charitatem scilicet, dilectionemque Dei super omnia. Cum aliter reparari nequeat injuria Deo facta per peccatum, nec restitui dilectio Dei super omnia, ipsi tunc injuria sublata, cum creatura plus Deo sit dilecta. Et hinc est quod sicut Deus jubet se diligere ex toto corde, sic jubet ut peccator ad ipsam convertatur ex toto corde, id est super omnia.

Sed hoc est, unde palmare suum contra divina dilectionis necessitatem argumentum petunt Adversarii. Existimant enim omnem dilectionem Dei propter se super omnia esse dilectionem perfectam, ac per consequens omnem contritionem ex dilectione Dei propter se super omnia contritionem esse perfectam. Ideo arguunt à nobis exigi contritionem perfectam & per se sufficientem, dum exigitur contritio ex dilectione Dei propter se super omnia. Istud argumentum est quod hic refellendum suscipimus.

Sed antè, Lectorem monitum volo, per dilectionem Dei super omnia, quam requirimus, à nobis non intelligi dilectionem super omnia effectu, sed super omnia affectu. Quam Lovanienfes ideo rectè predominantem vocant, quia